

U.2016B.379

Retspleje 21.2 og 261.6

Anke fra Sø- og Handelsretten til Højesteret

- Status efter godt 2 år med de nye regler om anke af Sø- og Handelsrettens domme (retsplejelovens § 368, stk. 4-6)

- ♦ *Artiklen omhandler den nye regel om begrænset adgang til at anke Sø- og Handelsrettens domme til Højesteret (retsplejelovens § 368, stk. 4), som i praksis har vist sig at være både juridisk velbegrunderet og meget effektiv. Tallene for de første godt 2 år viser, at ordningen har »sparet« Højesteret for at behandle omkring i alt 77 ankesager fra Sø- og Handelsretten, og at så mange som 69 af disse sager er blevet anket direkte til landsretterne (svarende til ca. 85 %). Højesteret har kun selv måttet afvise 8 ankesager, hvilket er knap halvdelen af de i alt 18 modtagne ankesager fra Sø- og Handelsretten. Af de 10 admitterede sager fra Sø- og Handelsretten angår 7 sager ansættelsesretlige spørgsmål, mens 3 angår ganske forskellige retsområder, men dog alle med væsentlige elementer af EU-ret. I artiklen analyseres Højesterets praksis om afvisning og admittering nærmere.*

Af Lotte Wetterling, vicepræsident ved Sø- og Handelsretten, og Josephine Bloch Jensen, advokatfuldmægtig i advokatfirmaet Bruun & Hjejle (tidl. dommerfuldmægtig i Sø- og Handelsretten)

Indledning

De nye regler om anke af Sø- og Handelsrettens domme blev indført ved lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter, konkursloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Sagstilgangen til Højesteret m.v.), der trådte i kraft 1. februar 2014. Kort fortalt betyder reglerne, at en part i princippet fortsat frit kan vælge at anke en dom fra Sø- og Handelsretten til Højesteret, men Højesteret kan afvise at behandle sagen, hvis betingelserne efter retsplejelovens § 368, stk. 4, 2. pkt., ikke er opfyldt.

Betingelserne i § 368, stk. 4, 2. pkt., lyder således: »hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller hvis andre særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen behandles af Højesteret som 2. instans«.

Hvis Højesteret afviser en sag, videreføres sagen ikke automatisk til landsretten, men det er derimod op til appellanten at vælge, om man vil anke til landsretten (Østre eller Vestre Landsret afhængigt af den stedlige kompetence) eller undlade at anke.

Appellanten kan også vælge at anke en dom direkte til landsretten, jf. retsplejelovens § 368, stk. 4, uden først at forsøge at få sagen admitteret i Højesteret. I denne situation kan andre parter dog vælge at forsøge at få sagen admitteret i Højesteret ved at indgive svarskrift til Højesteret, jf. retsplejelovens § 368, stk. 5. Dette gælder også, selv om der alene påstås stadfæstelse.

I det følgende redegør vi for baggrunden for indførelsen af de nye ankeregler og analyserer derefter Højesterets praksis for admittering eller afvisning af ankesager fra Sø- og Handelsretten. Vi analyserer endvidere udviklingen i ankesager direkte fra Sø- og Handelsretten til landsretterne. En analyse der viser, at parterne allerede fra starten i meget høj grad har valgt at anke Sø- og Handelsrettens domme direkte til landsretterne.

Overvejelser forud for indførelsen af de nye ankeregler

Med reformen af domstolene pr. 1. januar 2007 (lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform)) blev der gennemført omfattende ændringer af blandt andet domstolenes organisation og virksomhed, herunder ikke mindst instansordningen. Alle sager behandles nu

som udgangspunkt ved byretten i 1. instans – eller ved Sø- og Handelsretten, hvis de er omfattet af rettens saglige kompetence, jf. retsplejelovens § 225. De overordnede retters ressourcer er koncentreret om ankesager og særligt principielle sager, som byretterne kan henvise til behandling ved en landsret eller Sø- og Handelsretten efter regler i retsplejeloven §§ 226-227.

Ved reformen blev der også gennemført ændringer af Sø- og Handelsrettens saglige kompetence, således at retten nu i højere grad er en landsdækkende specialdomstol for udvalgte typer af sager, jf. retsplejelovens § 225 samt § 227. Blandt andet blev sager om patentrettigheder og en række andre immaterielle rettigheder overført

380

fra landsretterne til Sø- og Handelsretten, mens almindelige danske handelsager uden internationale aspekter blev overført fra Sø- og Handelsretten til byretterne, og parter mulighed for selv at aftale Sø- og Handelsretten som værneting blev afskaffet i rent danske sager.

Adgangen til at anke Sø- og Handelsrettens domme til Højesteret blev ikke ændret i denne forbindelse, men spørgsmålet om eventuelt at begrænse denne adgang blev taget op af Højesterets daværende præsident Børge Dahl i et brev af 10. oktober 2012 til justitsministeren om en række spørgsmål vedrørende Højesterets forhold.

I brevet, der tillige blev gjort tilgængeligt på Højesterets hjemmeside, pegede Børge Dahl på, at man endnu ikke havde opfyldt målet om, at Højesterets ressourcer skulle koncentreres om behandling af principielle sager, og at der samtidig var et væsentligt behov for at få nedbragt gennemløbstiden i Højesteret, der i 2012 lå på ca. 2 år. Han anførte, at en væsentlig forudsætning herfor var, at Højesteret så vidt muligt kun fik de principielle ankesager som forudsat i reformen og nævnte i den forbindelse, at mere end hver anden af ankesagerne fra Sø- og Handelsretten fandtes uegnet til behandling i Højesteret, da udfaldet af adskillige af disse sager navnlig beroede på en konkret bevismæssig vurdering.

Retspræsidenten ved Sø- og Handelsretten, Henrik Rothe, svarede herpå i et brev af 29. oktober 2012, der også blev offentliggjort, og anførte her blandt andet, at antallet af ankesager fra Sø- og Handelsretten, både før og efter reformen havde ligget på ca. 40 pr. år. Heraf blev ca. halvdelen hævet inden hovedforhandlingen i Højesteret, og i 2011 havde Højesteret alene behandlet 18 ankesager

fra Sø- og Handelsretten ud af et samlet antal civile ankesager på 161, svarende til godt 11 %.

På baggrund af disse breve besluttede Justitsministeriets udvalg om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene i november 2012 at nedsætte et underudvalg om sagstilgangen til Højesteret, der blandt andet skulle se på de nævnte problemstillinger.¹

Underudvalget overvejede forskellige modeller, der kunne muliggøre en højere grad af sikkerhed for, at ankebehandlingen af Sø- og Handelsrettens sager ville være egnet til at nå målet vedrørende Højesterets rolle, men lagde samtidig til grund, at der skulle findes en ordning, så der fortsat var mulighed for at anke visse afgørelser fra Sø- og Handelsretten til Højesteret.

Udvalget overvejede i denne forbindelse, om Sø- og Handelsrettens særlige sagsområde og opgaver kunne begrunde et lidt bredere kriterium for at tillade anke af domme afsagt af Sø- og Handelsretten til Højesteret som 2. instans, samt om der skulle indføres krav om tilladelse til anke, og om en sådan tilladelse da skulle gives af Højesteret eller Procesbevillingsnævnet. En sådan tilladelsesordning ville imidlertid betyde en fravigelse af to-instansprincippet, og udvalget stillede derfor ikke forslag herom.

Underudvalget overvejede også muligheden for at behandle nogle sager som ankesager i landsretten som 2. instans og fandt, at dette kunne tilrettelægges på flere måder. Det var underudvalgets opfattelse, at uanset hvilken model, der måtte blive valgt, ville en delt kompetence mellem Højesteret og landsret ikke være en optimal løsning.

Udvalget anførte for det første, at landsretten som den instans, der så normalt ville skulle træffe den endelige afgørelse i en række ankesager fra Sø- og Handelsretten, reelt ville være uden direkte indflydelse på resultatet i de sager, der ville kunne behandles af Højesteret som 2. instans, og for det andet ville Højesteret ved behandlingen af de principielle sager være uden kendskab til de overvejelser, der ville fremgå af en dom afsagt af landsretten.

Sammenfattende fandt udvalget imidlertid, at ulemperne ved en delt kompetence måtte afvejes over for ulemperne ved, at alle sager kunne ankes til Højesteret.²

Som begrundelse for forslaget til den nu gældende ankeordning fremhævede underudvalget blandt andet, at modellen ville have den fordel, at Højesteret ikke blev belastet af de mange ankesager, der ikke egnede sig til behandling i Højesteret, men at der samtidig blev åbnet for, at parter, der ønskede Højesterets stillingtagen til, om en ankesag var egnet til behandling i Højesteret, kunne få en afgørelse herom, og at denne mulighed ville være unik for Sø- og Handelsrettens brugere.

Det blev også anført, at modellen ville have den fordel, at man ikke behøvede at indsnævre adgangen til at lade en sag indbringe for Sø- og Handelsretten på samme måde, som det ville være påkrævet, hvis behandling af en sag ved Sø- og Handelsretten også automatisk indebar en ret til at få ankesagen behandlet i Højesteret.³

Underudvalget fandt desuden, at betænkelighederne med hensyn til at fravige to-instansprincippet måtte tillægges betydelig vægt. Underudvalget fandt derfor, at den nødvendige tilpasning af reglerne om anke af domme afsagt af Sø- og Handelsretten måtte ske ved

en ordning, der gav mulighed for behandling i to instanser også af de sager, der ikke ville kunne behandles af

381

Højesteret som 2. instans. Underudvalget fandt, at en sådan ordning bedst kunne tilrettelægges ved at skabe mulighed for, at sådanne sager kunne behandles af en landsret som 2. instans.

Indholdet af de nye ankeregler i retsplejelovens § 368, stk. 4-6

Ved lov nr. 84 af 28. januar 2014, der som nævnt trådte i kraft den 1. februar 2014, blev den dagældende § 368, stk. 3, ændret, således at »og af Sø- og Handelsretten« udgik, og den nye ankeordning blev fastsat ved § 368, stk. 4 – 6, der har følgende ordlyd:

»Stk. 4. Domme, der er afsagt af Sø- og Handelsretten, kan af parterne ankes til Højesteret eller landsret. Anke kan ske til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller hvis andre særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen behandles af Højesteret som 2. instans. Anke til landsret sker til den landsret, i hvis kreds sagen skulle have været anlagt efter reglerne i kapitel 22, hvis sagen ikke var blevet anlagt ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 5. Når en part anker en dom afsagt af Sø- og Handelsretten til landsret, har andre parter i sagen, også selv om der alene påstås stadfæstelse, krav på, at ankesagen behandles af Højesteret, hvis betingelserne i stk. 4, 2. pkt., er opfyldt. Ønsker en anden part, at ankesagen behandles af Højesteret, indbringer denne part ankesagen for Højesteret ved at afgive et svarskrift til Højesteret med kopi til landsretten inden udløbet af den frist, som landsretten har fastsat for afgivelse af svarskrift.

Stk. 6. Højesteret påser af egen drift, at betingelserne i stk. 4, jf. stk. 5, for anke til Højesteret er opfyldt. Er betingelserne for anke til Højesteret ikke opfyldt, afviser Højesteret anken ved kendelse. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 4, kan sagen herefter inden den ordinære ankefrists udløb eller, hvis den ordinære ankefrist udløber inden 2 uger, inden 2 uger efter afsigelsen af Højesterets kendelse om ankens afvisning indbringes for landsretten. Indbringes sagen senere, finder § 372, stk. 2, 4.-8. pkt., tilsvarende anvendelse. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 5, fortsættes sagens behandling ved landsretten.«

Problemet med mængden af ikke principielle ankesager til Højesteret skyldtes imidlertid ikke kun ankesagerne fra Sø- og Handelsretten, men også - og antalsmæssigt i højere grad - at en række af de sager, som byretterne henviste til landsretterne til behandling i 1. instans efter retsplejelovens § 226, heller ikke var egnet til behandling i Højesteret i 2. instans.

Ved samme lovændring blev retsplejelovens § 226 derfor også ændret og sprogligt præciseret, således at den efter lovændringen fik følgende ordlyd:

»Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.«

Det fremgik allerede af bemærkningerne til lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politio- og domstolsreform),⁴ at henvisning til landsretten bør undlades, hvis sagen uanset sin principielle karakter ikke kan siges at have en sådan generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller en sådan væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, at

1 FT 2012-2013, Retsudvalget alm. del bilag 349: Notat fra Underudvalget om sagstilgangen til Højesteret.

2 FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.3.

3 FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.3.

4 FT 2005-2006, tillæg A, lovforslag nr. L 168 om forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politio- og domstolsreformen), bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser § 1, nr. 77, (§§ 225-227).

sagen bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans uden særlig tilladelse.⁵

Vurderingen af, om en sag efter lovændringen i 2014 har principiel karakter, forudsættes således at være den samme som hidtil. Formålet med forslaget var derfor at præcisere, at det ikke er tilstrækkeligt til henvisning, at sagen er principiel, men at sagen tillige skal have en så væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, at den bør kunne indbringes for Højesteret uden særlig tilladelse.⁶

Ved lovændringen i 2014 blev der samtidig tilføjet en ny bestemmelse i retsplejelovens § 226, stk. 5, om, at landsretten af egen drift skal påse, at betingelserne for henvisning i stk. 1 er opfyldt, og at landsretten, hvis dette ikke er tilfældet, skal afvise at behandle sagen i 1. instans og returnere sagen til byretten til fortsat behandling (afgørelse herom skal træffes ved kendelse, jf. § 226, stk. 5, 3. pkt.).

Nærmere om kriteriet »andre særlige grunde« i § 368, stk. 4, 2. pkt.

Bestemmelserne om henvisning fra byretten til landsretten efter § 226, stk. 1, og om adgangen til at anke Sø- og Handelsrettens domme til Højesteret efter § 368, stk. 4, 2. pkt., indeholder således i det væsentlige samme kriterier.

Bestemmelsen i § 368, stk. 4, 2. pkt., er dog bredere end § 226, stk. 1, da der her er tilføjet den yderligere betingelse/mulighed for, at Højesteret kan behandle sagen som 2. instans, »hvis andre særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen behandles af Højesteret som 2. instans«.

Det fremgår af forarbejderne, at baggrunden for at indføre denne bredere adgang til Højesteret for ankesagerne fra Sø- og Handelsretten, jf. § 368, stk. 4, 2. pkt., var, at det omtalte underudvalg om sagstilgangen til Højesteret fandt, at de to bestemmelser om adgangen til

382

behandling i Højesteret som 2. instans som det klare udgangspunkt skulle være ens, men samtidig anerkendte udvalget, at der inden for Sø- og Handelsrettens særlige sagsområde kunne være sager, hvor andre særlige grunde, f.eks. en sags internationale karakter, ville kunne tale for, at sagen skulle kunne afgøres af Højesteret som 2. instans.

Underudvalget foreslog derfor, at de almindelige kriterier for en sags behandling i Højesteret som 2. instans - at sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt (§ 226) - i forhold til sager fra Sø- og Handelsretten skulle suppleres med et yderligere kriterium, altså en yderligere mulighed, at der forelå »andre særlige grunde« (§ 368, stk. 4), og udvalget anførte, at afgørelsen af, om sådanne andre særlige grunde foreligger, skal træffes af Højesteret selv.⁷

Højesterets afgørelser i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 6, jf. stk. 4, 2. pkt., til og med juni 2016

I perioden fra de nye ankereglers ikrafttræden den 1. februar 2014 frem til og med 30. juni 2016 har Højesteret truffet i alt 18 afgørelser om, hvorvidt betingelserne for anke til Højesteret, jf. retsplejelovens § 368, stk. 4, 2. pkt., var opfyldt. Heraf er anke admitteret i 10 sager og afvist i 8 sager. Afgørelse om admittering træffes ved

beslutning, mens afgørelse om afvisning træffes ved kendelse, jf. § 368, stk. 6, 2. pkt.

Afviste sager

Gennemgang af kendelserne i de afviste sager (sagerne 58/2014, 85/2014, 186/2014, 108/2015, 112/2015, 157/2015, 188/2015, 80/2016) viser, at Højesteret først redegør kort for parternes påstande og synspunkter for Højesteret samt for det væsentlige indhold af Sø- og Handelsrettens dom.

Herefter har Højesteret eksempelvis bemærket, at afgørelsen af sagen måtte antages at bero på »en konkret vurdering af de faktiske omstændigheder«, »en bevismæssig vurdering« eller »velkendte retlige principper« (sagerne 108/2015, 112/2015 og 157/2015) og »en konkret vurdering af de faktiske omstændigheder, herunder aftaleforholdet mellem parterne, bedømt i lyset af det relevante retsgrundlag« (sag 58/2014).

I samtlige 8 afviste sager har Højesteret desuden afslutningsvis anført følgende:

»Som sagen foreligger, er der således ikke grundlag for at antage, at en afgørelse vil være af principiel karakter og have generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.«

Det kan således konkluderes, at Højesteret afviser ankesager, hvor afgørelsen af sagerne navnlig beror på konkrete vurderinger af fakta og beviser og/eller på velkendte retsprincipper.

Det må dog samtidig antages, at Højesteret med formuleringen »som sagen foreligger« har ønsket at tilkendegive, at det er muligt, at sagen senere vil kunne opfylde betingelserne for behandling i Højesteret. Dette vil kunne være tilfældet, når ankesagen er behandlet og afgjort af landsretten, og de faktuelle og bevismæssige forhold og juridiske tvister er afklaret, og sagen dermed er »skåret helt til«. Adgangen til Højesteret vil da i givet fald kunne ske via ansøgning om 3. instansbevilling fra Procesbevillingsnævnet.

Det fremgår ikke direkte af § 368, om en part efter en afgørelse fra landsretten kan opnå tilladelse til anke til Højesteret (3. instansbevilling), men dette må antages at være muligt i medfør af § 371, stk. 1, 2. pkt.. Noget sådant er da også netop sket ved en afgørelse fra Procesbevillingsnævnet af 21. september 2016 (nævnets j.nr. 2016-22-0469).

Den pågældende sag var en del af et større sagskompleks om parallelimport af sko af varemærket Converse, der var blevet behandlet af Sø- og Handelsretten i 1. instans og herefter af Østre Landsret som ankesag efter direkte anke til landsretten, dvs. uden forudgående forsøg på at få ankesagen admitteret af Højesteret. Ved samme møde (den 14. september 2016) afviste Procesbevillingsnævnet derimod at give tilladelse til anke til Højesteret som 3. instans i 4 andre sager i samme sagskompleks med den begrundelse, at disse 4 sager ikke var af principiel karakter, jf. § 371, stk. 1, 2. pkt.

Det kan derfor lægges til grund, at kun denne ene af de i alt 5 sambehandlede sager, hvor der var ansøgt om 3. instansbevilling, rejste et tilstrækkeligt principielt juridisk spørgsmål til at kunne indbringes for Højesteret.

Man skal dog være opmærksom på, at adgangen til at få tilladelse til at anke en sag til Højesteret som 3. instans, jf. retsplejelovens § 371, stk. 1, 2. pkt., har en mere snæver formulering end adgangen til anke til Højesteret som 2. instans, jf. retsplejelovens § 368, stk. 4, 2. pkt., idet § 371 stk. 1, 2. pkt., alene omfatter sager »af princi-

5 FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.1.1.

6 FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.2.1.

7 FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.3.7.

piel karakter«, men ikke de bredere formuleringer, som er indholdt af § 368, stk. 4, 2. pkt., jf. ovenfor.

Hvis Højesteret finder, at en ankesag ikke opfylder betingelserne i retsplejelovens § 368, stk. 4, 2. pkt., afviser Højesteret af egen drift sagen ved kendelse, jf. § 368, stk. 6, 1. og 2. pkt. Appellanten kan herefter vælge at indbringe sagen for landsretten - Østre eller Vestre Landsret

383

afhængigt af den stedlige kompetence - inden for den ordinære ankefrist eller inden to uger efter, at Højesterets kendelse om afvisning er afsagt, jf. § 368, stk. 6, 3. pkt.

Admitterede sager

Gennemgang af Højesterets afgørelser i de 10 admitterede sager viser følgende:

7 af sagerne angår ansættelsesret (sagerne 76/2014, 132/2014, 23/2015, 90/2015, 98/2015, 154/2015 og 12/2016), og det kan tilføjes, at Højesteret således har admitteret alle ansættelsesretlige domme fra Sø- og Handelsretten, der er forsøgt anket direkte til Højesteret.

De 3 øvrige sager angår følgende: 1) EU-regler om patentbeskyttelse af lægemidler (sag 214/2014), 2) værneting i en søretssag om forsikring, herunder forsikringsaftalelovens § 95, stk. 2, og særlige regler i domsforordningen (sag 5/2015) og 3) retten til erhvervs-mæssig brug af eget navn efter varemærkeretlige regler (sag 262/2015).

Særligt om de admitterede sager om ansættelsesret

Her omtales kort 5 af de admitterede sager om ansættelsesretlige spørgsmål som eksempler på Højesterets praksis:

Sag 132/2014 (Højesterets afgørelse af 27. august 2014) angik et spørgsmål om betaling af bonus mv. efter funktionærlovens § 17 a samt aftalefortolkning og - udfyldning i lyset af almindelige regnskabsmæssige principper i relation hertil. Højesteret anførte som begrundelse for at tillade anke, at sagens udfald måtte antages at kunne få mere generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen, for så vidt angik aftaler om bonus og andre incitamentsordninger også henset til, at sagen efter det oplyste var udvalgt som en prøvesag.

Sag 90/2015 (Højesterets afgørelse af 20. maj 2015) angik spørgsmålet om, hvorvidt en person i forbindelse med sin ansættelse som vikar var blevet aflønnet i strid med vikarlovens ligebehandlingsprincip, og om den pågældende som følge heraf havde krav på efterregulering af løn, pension og feriegodtgørelse samt godtgørelse for overtrædelse af ligebehandlingsprincippet. Appellanten (HK/Danmark) anførte blandt andet, at sagen var den første og - appellanten bekendt - eneste verserende retssag inden for vikarlovens område, og at en fastlæggelse af godtgørelsesniveauet derfor ville danne præcedens for fremtidige sager. Højesteret anførte som begrundelse for at tillade anke, at sagen vedrørte et principielt spørgsmål om fortolkning af ligebehandlingsprincippet i vikarlovens § 3, stk. 1, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for vikarens ansættelsesretlige stilling.

Sag 98/2015 (Højesterets afgørelse af 25. juni 2015) angik et spørgsmål om en kommunes pligt til at betale godtgørelse for afskedigelse i strid med forskelsbehandlingsloven. Højesteret anførte her som begrundelse for at tillade anke, at sagen rejste et principielt spørgsmål om rækkevidden af arbejdsgiverens forpligtelser efter forskelsbehandlingslovens § 2 a til at træffe hensigtsmæssige tilpasningsforanstaltninger i form af nedsættelse af arbejdstiden, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for retsanvendelsen på det ansættelsesretlige område.

Sag 154/2015 (Højesterets afgørelse af 18. august 2015) angik spørgsmålet, om et overenskomstvilkår om aflønning af unge under 25 år, der følger en SU berettiget uddannelse, og som højest beskæftiges 15 timer om ugen, var i strid med forskelsbehandlingsloven. Højesteret anførte som begrundelse for at tillade anke, at sagen rejste et principielt spørgsmål om muligheden for at opretholde gældende aldersgrænser i kollektive aftaler og overenskomster, jf. herved forskelsbehandlingslovens § 5 a, stk. 3, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for retsanvendelsen på det ansættelses- og arbejdsretlige område.

Sag 12/2016 (Højesterets afgørelse af 5. februar 2016) angik et spørgsmål om behandling af feriefri dage i en konkursituation. Højesteret anførte som begrundelse for at tillade anke, at spørgsmålet var principielt, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for retsanvendelsen på det ansættelses- og arbejdsretlige område.

Det ses således, at Højesterets begrundelser for at tillade anke i disse sager til dels er enslydende, og det må på baggrund af praksis formentlig med overvejende sandsynlighed antages, at ansættelsesretlige sager også fremover vil kunne opfylde betingelserne for anke til Højesteret, jf. § 368, stk. 4, 2. pkt.

Dette er ikke overraskende, men derimod en naturlig følge af, at de sager om ansættelsesretlige spørgsmål, der behandles i Sø- og Handelsretten, normalt allerede vil opfylde kriteriet for at være principielle, da det fremgår af retsplejelovens § 227, stk. 1, at det er en betingelse for at henvise en ansættelsesretlig sag til Sø- og Handelsretten, at »sagen er af principiel karakter og fagkundskab til arbejdsmarkedsforhold har væsentlig betydning«.

Det er således juridisk meget velbegrunder, at man i den nye ankeordning har bevaret den direkte adgang til anke til Højesteret i de principielle ansættelsesretlige sager fra Sø- og Handelsretten.

Tilsvarende kan anføres for de principielle sager om ophavsret, der i medfør af retsplejelovens § 227, stk. 2, kan henvises til behandling i Sø- og Handelsretten.

Denne bestemmelse blev dog først indført samtidig med den nye ankeordning ved ændringen af retsplejeloven i januar 2014, og der har endnu kun været henvist

384

ganske få principielle ophavsretlige sager til Sø- og Handelsretten efter § 227, stk. 2. Der er indtil videre kun afsagt dom i en af disse sager (Sø- og Handelsrettens dom af 29. august 2016 i sag V-7-16), og denne dom blev af appellanten anket direkte til Østre Landsret. Højesteret har derfor ikke endnu haft lejlighed til at tage stilling til anmodninger om anke af en principiel ophavsretlig sag.

Vedrørende de principielle ansættelsesretlige sager kan det tilføjes, at der både før og efter den nye ankeordnings indførelse har været drøftelser og afsagt kendelser om grænsedragningen mellem retsplejelovens §§ 226 og 227, og således om en byret skal henvise en principiel ansættelsesretlige sager til landsretten eller til Sø- og Handelsretten. Dette emne omtales i et særskilt afsnit nedenfor.

Særligt om de 3 øvrige admitterede sager

Her omtales kort de 3 øvrige admitterede sager, der ikke angår ansættelsesretlige spørgsmål:

Sag 214/2014 (Højesterets afgørelse af 14. november 2014) angik et spørgsmål om parallelimport af et lægemiddel fra Polen og fastsættelse af erstatning herfor til originalproducenten.

Højesteret anførte her som begrundelse for at tillade anke, at sagen vedrørte principielle spørgsmål om fortolkning af en række EU-retlige regler om patentbeskyttelse af lægemidler, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen på det patentretlige område både i Danmark og i EU.

Sag 5/2015 (Højesterets afgørelse af 13. februar 2015) angik spørgsmålet, om appellanten i en sag mod et engelsk søforsikrings-selskab om skadeserstatning skulle respektere vilkår om værneting og lovvalg i forsikringsaftalen indgået mellem forsikringsselskabet og det skadevoldende selskab. Parterne var navnlig uenige om fortolkningen af forsikringsaftalelovens § 95, stk. 2, og domsforordningens særlige bestemmelser om værneting i søforsikrings-sager. Men parterne var enige om, at ankesagen kunne behandles for Højesteret.

Højesteret anførte her som begrundelse for at tillade anke, at sagen vedrørte principielle spørgsmål om fortolkning af forsikringsaftalelovens § 95, stk. 2, og domsforordningens bestemmelser om værneting i forsikrings-sager, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for skadelidtes mulighed for at rejse et direkte krav mod skadevolders ansvarsforsikringsselskab. Det kan tilføjes, at Højesteret efterfølgende har besluttet at forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-domstolen i denne sag.

Sag 262/2015 (Højesterets afgørelse af 5. februar 2016) angik et spørgsmål, om varemærket »Benedikte Utzon« var blevet overdraget til det sagsøgende selskab, og om Benedikte Utzons brug af eget navn i forbindelse med blandt andet salg af beklædning og accessories mv. krænkede dette selskabs varemærkerettigheder.

Højesteret anførte her som begrundelse for at tillade anke, at sagen blandt andet rejste et principielt spørgsmål om retten til at gøre erhvervsmæssig brug af eget navn, jf. varemærkelovens § 5, nr. 1, og de tilsvarende bestemmelser i varemærkedirektivet og varemærkeforordningen, og at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for rets anvendelsen på varemærkeområdet.

I denne sag havde indstævnte til støtte for påstanden om, at Højesteret skulle afvise anken, i øvrigt også anført, at sagen måtte afvises som følge af almindelige regler om litispændens, idet appellanten tillige havde anket sagen til Østre Landsret. Højesteret anførte dog, at det forhold, at der tidligere var indgivet ankestævning til Østre Landsret, ikke gav grundlag for at afvise anken til Højesteret.

Sammenfattende om de 3 sager kan anføres, at de angår ganske forskellige retsområder, men dog alle rummer væsentlige elementer af fortolkning af EU-retlige regler, og at Højesteret om alle sagerne anfører, at sagens udfald måtte antages at kunne få generel betydning for rets anvendelsen på det pågældende retsområde.

Særligt om kriteriet »andre særlige grunde« i retsplejelovens § 368, stk. 4, 2. pkt.

Højesteret havde i den første af de afviste sager, sag 58/2014 (Højesterets kendelse af 25. april 2014), lejlighed til at udtale sig om fortolkningen af kriteriet »andre særlige grunde«, idet appellanten her gjorde gældende, at sagen havde »en sådan karakter, størrelse og kompleksitet«, at der forelå »andre særlige grunde«, som i sig selv kunne begrunde tilladelse til at anke til Højesteret.

Højesteret henviste her til en passus i forarbejderne til bestemmelsen,⁸ hvoraf følgende fremgår:

»anke til Højesteret af domme afsagt af Sø- og Handelsretten som udgangspunkt skal opfylde de krav, der med forslaget til retsplejelovens § 226, stk. 1 (forslagets § 1, nr. 8), er opstillet for at henvise en sag fra en byret til landsret med deraf følgende adgang til direkte anke til Højesteret.

Der kan dog inden for Sø- og Handelsrettens særlige sagsområder være sager, hvor der kan siges at være andre særlige grunde, herunder sagens internationale karakter, der vil kunne tale for, at sagen skal kunne afgøres af Højesteret som

2. instans. Det foreslås derfor, at det almindelige kriterium for behandling i Højesteret som 2. instans – at sagen er af principiel

385

karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt – i forhold til sager fra Sø- og Handelsretten suppleres med en mulighed for anke til Højesteret, når der foreligger »andre særlige grunde« hertil.«

Højesteret henviste endvidere til følgende i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8 (226, stk. 1):

»Vurderingen af, om en sag har »principiel karakter«, forudsættes at være den samme som hidtil. Det drejer sig navnlig om sager, der vedrører lovfortolkning, eller som i øvrigt angår et principielt retligt spørgsmål. Uden for kategorien af sager af principiel karakter falder således fortsat f.eks. sager, hvis afgørelse hovedsagelig beror på en konkret bevismæssig vurdering eller på en skønsmæssig afvejning af en række momenter, hvor denne afvejning er uden vidererækkende betydning.

Henvi sning kan kun ske, hvis sagen ud over sin principielle karakter også har en generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller en væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt. Der vil efter omstændighederne være tale om en skønspregt vurdering, hvor det navnlig må indgå, om sagen efter sin karakter er egnet til at sikre, at domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle kan sikres, og derfor bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans uden særlig tilladelse.«

I den konkrete sag var det Højesterets vurdering, at sagen i det væsentlige måtte antages at bero på en konkret fortolkning af parternes omtvistede licensaftale og en konkret bedømmelse af parternes adfærd. Højesteret tilføjede, at sagen angik det økonomiske opgør mellem parterne i forbindelse med ophævelse af denne licensaftale, herunder om der var udvist retsfortabende passivitet i forbindelse med håndhævelsen af licensaftalen, og om berettigelse til vederlag for eksportsalg. Højesteret fandt, at en afgørelse af disse spørgsmål måtte antages i det væsentlige at bero på en »konkret vurdering af de faktiske omstændigheder, herunder aftaleforholdet mellem parterne, bedømt i lyset af det relevante retsgrundlag.«

I den næste sag, der blev afvist, sag 85/2014 (Højesterets kendelse af 17. juni 2014), anførte appellanten som begrundelse for, at anke til Højesteret skulle tillades, at »sagens internationale karakter« talte for, at sagen blev behandlet af Højesteret. Sagens parter var henholdsvis fra Danmark og Sydkorea, og leverancen af brændstof skulle i den konkrete sag ske ud for Vestafrikas kyst. Heller ikke i denne sag fandt Højesteret imidlertid, at betingelserne for at tillade anke til Højesteret var opfyldt.

I samtlige 8 afviste sager (se sagsnumrene ovenfor) har Højesteret anvendt følgende formulering vedrørende spørgsmålet, om der forelå »andre særlige grunde« til at tillade anke til Højesteret, jf. § 368, stk. 4, 2. pkt.:

»Der ses heller ikke at foreligge andre særlige grunde, der taler for, at sagen bør kunne indbringes for Højesteret som 2. instans.«

Det fremgår af forarbejderne, at afgørelsen af, om der foreligger »andre særlige grunde«, der kan tale for, at sagen skal afgøres af Højesteret som 2. instans, skal træffes af Højesteret selv, og at Højesteret hermed har »mulighed for i det hele selv at fastlægge en praksis for, hvornår en dom afsagt af Sø- og Handelsretten kan behandles af Højesteret som 2. instans.«⁹

Efter den endnu meget begrænsede praksis er det ikke muligt at beskrive nærmere, hvordan Højesteret anvender bestemmelsen i § 368, stk. 4, 2. pkt., men på baggrund af de ovenfor citerede forarbejder må det forventes, at Højesteret også fremover vil tillade anke

⁸ FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser § 1, nr. 14 (§ 368, stk. 4-6).

⁹ FT 2013-2014, tillæg A, lovforslag nr. L 96 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Sagstilgangen til Højesteret m.v.) fremsat 11. december 2013, Bemærkninger til lovforslaget, Alm. bemærkninger, pkt. 2.1.3.7.

af en række sager fra Sø- og Handelsretten også uden for det ansættelsesretlige område.

Ud over kriteriet »sagens internationale karakter«, der eksplicit er nævnt som eksempel i forarbejderne, kan dette også tænkes at være aktuelt i flere andre af de typer af sager, hvor Sø- og Handelsretten har saglig kompetence til at behandle sagen i medfør af retsplejelovens § 225, da en række af disse sager typisk vil have en væsentlig samfundsmæssig rækkevidde.

Som eksempler herpå kan nævnes sager, hvor Forbrugerombudsmanden er part, jf. § 225, stk. 2, nr. 3, og sager om anvendelse af en række love om immaterielle rettigheder og markedsføringsloven samt navnlig sager om anvendelse af konkurrenceloven, herunder afgørelser fra Konkurrenceankenævnet, jf. § 225, stk. 2, nr. 4 - 6, da disse sager meget ofte vil have betydning for både mange forbrugere og mange erhvervsdrivende.

Med hensyn til sager om EU-varemærker og EU-designs, jf. § 225, stk. 1, gælder nogle særlige lovregler, som beskrives nedenfor.

Særlige lovregler om instansfølgen i sager om EU-varemærker og EU-designs

I sager om EU-varemærker og EU-designs gælder en særlig lovfæstet og EU-retligt bestemt ordning om instansfølgen, hvorefter Højesteret er 2. instans i disse sager. Det fremgår således af varemærkelovens § 43 a, at »Sø- og Handelsretten er EF-varemærkedomstol i første instans, og Højesteret er EF-varemærkedomstol i anden instans i henhold til EF-varemærkeforordningens artikel 91.« Tilsvarende gælder for EU-designs, jf. designlovens § 42 med henvisning til EF-designforordningen.

386

Der har endnu ikke været anke af domme om EU-varemærker eller EU-designs fra Sø- og Handelsretten, hvor Højesteret har skullet tage stilling til forholdet mellem de nævnte lovregler og retsplejelovens § 368, stk. 4.

Spørgsmålet har derimod været rejst af en part i en kæresag fra Sø- og Handelsretten om et EU-varemærke, der var indbragt for Østre Landsret af modparten, og hvor den indkærede part med henvisning til varemærkelovens § 43 a anførte, at landsretten ikke var kompetent til at behandle spørgsmålet, men kun Højesteret.

Østre Landsret afsagde kendelse i sagen den 15. oktober 2015 (kære 10. afd., sagerne B-3377-14 og B-896-15, trykt i U 2016.679 Ø), hvoraf fremgår, at landsretten fandt at have kompetence til at behandle kæresagen.

Landsretten begrundede sin afgørelse med, at kæresagen angik en afgørelse truffet af Sø- og Handelsretten under forberedelsen af den pågældende verserende sag om et EU-varemærke - spørgsmål om udsættelse af sagen på at afvente en afgørelse fra EU's varemærkemyndighed - og at det fremgår af forarbejderne til lovændringen om de nye ankeregler i retsplejelovens § 368, stk. 4, at »kære af kendelser og beslutninger afsagt og truffet af Sø- og Handelsretten i alle tilfælde skal ske til landsretten«.

Ved denne afgørelse har landsretten således alene taget stilling til det konkrete omtvistede spørgsmål, men derimod ikke til instansordningen for domme i sager om EU-varemærker i øvrigt.

Særligt om principielle ansættelsesretlige sager og grænsedragningen mellem §§ 226 og 227

Som anført har Højesteret til og med juni 2016 tilladt anke af samtlige 7 domme fra Sø- og Handelsretten om ansættelsesretlige spørgsmål, der var været forsøgt indbragt for Højesteret, og som også anført er dette juridisk velbegrunnet, da det netop er en betingelse for henvisning af en ansættelsesretlig sag til behandling ved

Sø- og Handelsretten, jf. retsplejelovens § 227, at sagen er principiel.

Højesterets praksis er derfor også af interesse for de parter og advokater, der overvejer, om de vil søge en principiel ansættelsesretlig sag henvist til landsretten i medfør af retsplejeloven § 226 eller til Sø- og Handelsretten i medfør af § 227.

Højesterets praksis viser således, at man ved denne vurdering ikke også behøver at inddrage strategiske overvejelser om, hvorvidt sagen senere vil kunne ankes direkte til Højesteret, eftersom Højesteret netop i vidt omfang admitterer ansættelsesretlige sager fra Sø- og Handelsretten.

Grænsedragningen mellem landsretterne og Sø- og Handelsretten i de principielle ansættelsesretlige sager, jf. henvisningsreglerne i retsplejelovens § 226 og § 227, har i de senere år givet anledning til nogle trykte afgørelser fra landsretterne: U 2013.252 V, U 2015.143 Ø og senest U 2015.2406 Ø.

Det ligger uden for emnet for denne artikel at gennemgå disse afgørelser. Det kan dog kort anføres, at praksis til dels fortsat ikke er helt afklaret, men at udgangspunktet må være, at hvis betingelserne for at henvise sagen til både landsretten og Sø- og Handelsretten er opfyldt, men parterne er uenige om henvisningsspørgsmålet, så skal sagen henvises til Sø- og Handelsretten, jf. Østre Landsret kendelse af 16. september 2014 (kære 14. afd., sagerne B-1637-14 og B-1746-14, trykt i U 2015.143 Ø) med henvisning til lovforarbejderne og citater herfra.

Det ligger også uden for artiklen at omtale indholdet af den nyeste civilprocesretlige litteratur om grænsedragningen mellem §§ 226 og 227 i tilfælde, hvor den ene part ønsker sagen henvist til landsretten, mens den anden part ønsker sagen henvist til Sø- og Handelsretten. Men det kan kort nævnes, at den overvejende opfattelse synes at være, at en sag i denne situation normalt bør henvises til Sø- og Handelsretten, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.¹⁰ Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen og Lasse Højlund Christensen henviser herved til FT 2005-06, Tillæg A, s. 5.369 (til § 226), der således på dette punkt afviger fra betænkning 2001: 1401, s. 479 f., der anbefaler et friere valg for byretten. Forfatterne mener, at afvigelsen i FT 2005-06, Tillæg A, s. 5.369 (til § 226) synes overset i U 2013.252 V, hvor der alene henvises til betænkning 2001: 1401.

Oplysninger om sagstilgangen til Højesteret efter de nye ankereglers ikrafttræden

Det fremgår af Højesterets embedsregnskaber for årene 2010-2015, at antallet af civile ankesager fra Sø- og Handelsretten i perioden er faldet fra 41 ankesager i 2010 til 10 ankesager i 2015. Det svarer til henholdsvis ca. 27 % og ca. 11 % af det samlede antal civile ankesager i de pågældende år.

Af embedsregnskabet for 2015 fremgår det endvidere, at lovændringen i 2014 også har medført et fald i antallet af civile ankesager fra landsretterne (sager behandlet af landsretterne som 1. instans), og at den samlede nedgang i antallet af civile ankesager har resulteret i, at Højesterets sagsbeholdning har kunnet nedbringes til et niveau, hvor sagsbehandlingstiden er acceptabel.

Det anføres yderligere, at Højesteret fortsat har som mål at nedbringe gennemløbstiden for civile

387

ankesager til ét år, og at der i årene 2013-2015 er sket en jævn udvikling i retning mod at nå dette mål. Det fremhæves således, at den gennemsnitlige gennemløbstid for civile ankesager i 2015 var nedbragt til 447 dage, hvilket er mere end 3 måneder kortere end i 2014.

Oplysninger om domme der er anket direkte til landsretterne

Det fremgår af begge landsretternes embedsregnskaber for perioden 2010-2015, at antallet af indkomne civile ankesager er faldet: i Østre Landsret fra 1.757 til 1.455 ankesager og i Vestre Landsret fra 869 til 735 ankesager.

Det er ikke i Østre Landsrets eller Vestre Landsrets statistikker specificeret, hvor mange af de civile ankesager, der siden lovændringen i 2014 er modtaget fra Sø- og Handelsretten, men landsretterne har efter anmodning fra forfatterne til denne artikel oplyst følgende:

Østre Landsret har i perioden fra den 1. februar 2014 til den 30. april 2016 modtaget 57 ankesager fra Sø- og Handelsretten, hvoraf 5 sager først var blevet forsøgt anket til Højesteret, men afvist herfra, jf. § 368, stk. 6, 2. pkt., og herefter anket til landsretten.

Vestre Landsret har i perioden fra den 1. februar 2014 og til den 18. maj 2016 modtaget 19 ankesager fra Sø- og Handelsretten, hvoraf 2 sager først var blevet forsøgt anket til Højesteret, men afvist herfra, jf. § 368, stk. 6, 2. pkt., og herefter anket til landsretten.

På basis af disse tal kan det konstateres, at der ved de to landsretter er indkommet i alt 76 ankesager fra Sø- og Handelsretten i perioden fra den 1. februar 2014 til omkring den 1. maj 2016, og at 69 af disse sager er blevet anket direkte til en landsret, svarende til ca. 90 % af de modtagne ankesager.

Det kan endvidere konstateres, at de 7 sager, hvor Højesteret afviste anken, jf. § 368, stk. 6, 2. pkt., efterfølgende er blevet anket til en landsret. Det er ovenfor anført, at Højesteret har afvist 8 sager, jf. § 368, stk. 6, 2. pkt. Denne uoverensstemmelse mellem Højesterets oplyste antal afviste sager og landsretternes oplysninger om antallet af modtagne ankesager, der først blev forsøgt anket til Højesteret, før sagen blev anket til en landsret, skyldes, at tallene fra Højesteret omfatter en kendelse afsagt den 7. juni 2016, hvilket er efter Sø- og Handelsrettens modtagelse af oplysningerne fra landsretterne hhv. 30. april 2016 og 18. maj 2016. Det er således muligt, at den senest afviste sag fra Højesteret efterfølgende er blevet anket til en landsret.

Den nye ankeordning kan således med rette siges allerede meget hurtigt at have haft den ønskede effekt, nemlig at Sø- og Handelsrettens ankesager altovervejende skal behandles af landsretterne, og reglen har dermed medvirket til at nedbringe sagstilgangen til Højesteret og den gennemsnitlige gennemløbstid ved Højesteret.

Som nævnt i indledningen kan andre parter i ankesager, hvor en appellant har valgt at anke en dom fra Sø- og Handelsretten direkte til landsretten, selv vælge at forsøge at få sagen admitteret i Højesteret ved at indgive et svarskrift til Højesteret, jf. retsplejelovens § 368, stk. 5. Dette gælder også selv om der alene påstås stadfæstelse.

Forfatterne er bekendt med, at en part for nylig har indgivet svarskrift til Højesteret efter denne bestemmelse, men frem til og med sommeren 2016 havde Højesteret endnu ikke haft lejlighed til at træffe afgørelser herom.

Sammenfatning og vurdering

Sammenfattende er det vores vurdering, at den nye særlige ankeordning for domme fra Sø- og Handelsretten er juridisk velbegrunnet og også hurtigt har haft den ønskede effekt.

Tallene for de første godt 2 år viser, at ordningen har »sparet« Højesteret for at behandle i alt 77 ankesager fra Sø- og Handelsretten, og at så mange som 69 af disse sager er blevet anket direkte til landsretterne (svarende til ca. 85 % af alle ankesagerne fra Sø- og Handelsretten), mens Højesteret kun selv har måttet afvise 8 ankesager, hvilket er knap halvdelen af de i alt 18 modtagne ankesager fra Sø- og Handelsretten. (Det endelige antal sager, som Hø-

jesteret er blevet »sparet« for, kan dog i realiteten godt være lidt lavere, da der som nævnt vil kunne gives 3. instansbevilling i sager, der har været behandlet ved Sø- og Handelsretten i 1. instans. Det kan desuden ikke udelukkes, at nogle af de sager, der er blevet anket direkte til landsretterne, ikke ville være blevet anket, hvis ordningen fortsat havde været sådan, at alle Sø- og Handelsrettens domme skulle ankes til Højesteret.)

Højesteret skal altså ikke længere bruge ressourcer på disse mange ikke principielle ankesager fra Sø- og Handelsretten, men samtidig har man bevaret muligheden for direkte anke til Højesteret i de principielle sager, der behandles i Sø- og Handelsretten, herunder navnlig de principielle ansættelsesretlige sager, der skal henvises til behandling i Sø- og Handelsretten efter retsplejelovens § 227, men også i flere andre af de typer af sager, der er omfattet af Sø- og Handelsrettens saglige kompetence efter retsplejelovens §§ 225-227.

Gennemgangen af afgørelserne i de ankesager, som Højesteret har admitteret viser, af 7 af de i alt 10 ankesager angår ansættelsesretlige spørgsmål, mens de øvrige 3 angår ganske forskellige retsområder, men dog alle med væsentlige elementer af fortolkning af EU-retlige regler.

Gennemgangen af oplysningerne fra landsretterne viser, at parterne allerede meget hurtigt efter indførelsen af den nye ordning selv har valgt at anke mange af sagerne fra Sø- og Handelsretten til landsretterne uden først at forsøge at få sagen direkte i Højesteret, som anført ca. 85 % af sagerne.

388

Indførelsen af ankebegrænsningen i § 368, stk. 4, 2. pkt., har utvivlsomt i sig selv været normerende for denne adfærd, men der kan også tænkes flere andre grunde til, at parter foretrækker at få en ankesag behandlet i en landsret frem for i Højesteret.

Det gælder navnlig i sager, hvor vurdering af fakta og beviser er central, og hvor appellantens også i ankesagen lægger afgørende vægt på bevisførelsen og måske desuden ønsker at føre nye beviser, f.eks. nye dokumenter eller vidner, eller at iværksætte syn og skøn eller eventuelt nyt syn og skøn og foretrækker at kunne gøre dette i form af den umiddelbare bevisførelse, der finder sted i landsretten.

Det kan endvidere tænkes, at appellantens ønsker at anmode om, at der også ved ankesagens behandling skal medvirke sagkyndige dommere - ligesom i alle sager i Sø- og Handelsretten - hvilket nu også er muligt ved landsretterne, jf. retsplejelovens § 20, stk. 2., men fortsat ikke ved Højesteret.

En række sager og problemstillinger er ganske enkelt mere egnede til procesformen i landsretterne, og man kan derfor med rette sige, at de nye ankeogregler for Sø- og Handelsrettens domme ikke alene har gavnet fordelingen af sagerne internt mellem domstolene, men i høj grad også parternes (brugernes) forskellige behov.

Vigtigt er det dog, at en part fortsat kan vælge at forsøge at få en ankesag indbragt for Højesteret ved at ansøge Procesbevillingsnævnet om 3. instansbevilling. Det kan navnlig være relevant i sager, hvor ankesagens behandling i landsretten har afklaret sagens faktuelle og bevismæssige forhold, så sagen nu er »skåret helt til«, og der derfor alene udestår vurdering til juridiske spørgsmål, som har en så principiel karakter, at betingelserne for at behandle sagen i Højesteret er opfyldt.

En sag, der starter i Sø- og Handelsretten, vil altså efter den nye ankeordning kunne blive behandlet i Højesteret både som 2. instans ved direkte anke til Højesteret, men også som 3. instans ved anke til landsretten og herefter ansøgning om 3. instansbevilling.

Den nye ordning har også den fordel, at Højesteret selv kan bidrage til at justere sagstilgangen til Højesteret ved fortolkningen af § 368, stk. 4, 2. pkt., og man kan afslutningsvis tilføje, at ordningens succes måske kunne inspirere til overvejelser om, hvorvidt Højeste-

ret også for andre civile ankesager selv bør have lejlighed til at vurdere, om en sag findes egnet til behandling i Højesteret, en slags visitator-funktion som det kendes fra Høyesterett i Norge.